Μ. ΠΑΠΑΛΟΥΚΑΣ

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

2008

Το Αθλητικό Δίκαιο στην Ευρώπη

ISBN 978-960-92616-0-9

Μάριος Παπαλουκάς

www.sportlaw.gr
www.papaloukas.gr

Μ. ΠΑΠΑΛΟΥΚΑΣ

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

2008

Περιεχόμενα

Πρόλογος **5**

Ι. Η Διείσδυση του Ευρωπαϊκού Δικαίου στο Αθλητικό Δίκαιο **9**

1. Η Έννοια της Αθλητικής Δραστηριότητας. **11**

2. Τα «προεόρτια» της απόφασης Bosman. **14**

3. Η υπόθεση Bosman **16**

4. Συνέπειες της απόφασης στο χώρο του αθλητικού δικαίου **24**

5. Τρωτά σημεία του αθλητισμού **25**

6. Η νομική σημασία της νομολογίας του ΔΕΚ στον αθλητισμό **32**

ΙΙ. Οι «sui generis» Αθλητική Έννομη Τάξη και Αθλητική Αγορά **37**

1. Χαρακτηριστικά της Παγκόσμιας Αθλητικής Εννομης Τάξης **39**

2. Οι ιδιαιτερότητες της αθλητικής έννομης τάξης **42**

3. Οι ιδιαιτερότητες της "αθλητικής αγοράς" **46**

4. Το Μονοπώλιο στην αθλητική αγορά **51**

ΙΙΙ. Το Κύρος των Αθλητικών Κανόνων **53**

1. Η Νομιμότητα των κανόνων επιλογής αθλητών από τις Ομοσπονδίες **55**

2. Η ιδιότητα του αθλητή ως εργαζομένου **63**

3. Η αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας **64**

4. Οι προθεσμίες μετεγγραφών ως εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων **64**

5. Η νομιμότητα της αδειοδότησης αθλητικών σκευασμάτων διατροφής **68**

6. Η Φαρμακοδιέγερση - Doping **72**

IV. Ο Αθλητισμός ως Οικονομική Δραστηριότητα **75**
1. Ο αθλητισμός απέναντι στο κοινοτικό δίκαιο **77**
2. Η δυσχέρεια διαχωρισμού των οικονομικών και αθλητικών πτυχών της αθλητικής δραστηριότητας **78**

V. Η Αρχή της Ελεύθερης Κυκλοφορίας των Αθλητών **83**
1. Οι κανόνες της FIFA **85**
2. Οι κανόνες μετεγγραφής αθλητών **86**
3. Οι αρχές συνεργασίας μεταξύ ομοσπονδιών και συλλόγων **88**
4. Ο καθορισμός της αποζημίωσης μετεγγραφής **90**
5. Η ρήτρα ιθαγένειας **92**
6. Η κανόνες μετεγγραφής ως εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων **93**
7. Η ρήτρα ιθαγένειας ως εμπόδιο στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων **99**
8. Τα διαχρονικά αποτελέσματα της απόφασης Bosman **104**

VI. Τα Αθλητικά Στοιχήματα **107**
1. Τα αθλητικά στοιχήματα και οι λαχειοφόρες αγορές **109**
2. Ο διασυνοριακός χαρακτήρας των αθλητικών στοιχημάτων **112**
3. Οι κρατικοί περιορισμοί στην ελεύθερη παροχή αθλητικών στοιχημάτων **112**
4. Οι κρατικές αδειες ως περιορισμοί στην ελεύθερη παροχή αθλητικών στοιχημάτων **116**
5. Η κρατική αδειοδότηση **117**
6. Η χορήγηση της άδειας από την αστυνομία **120**
7. Οι ποινικές κυρώσεις **121**

8. Η ελευθερία εγκατάστασης των Bookmakers **123**
9. Η αρχή του γενικού συμφέροντος **125**
10. Διακρίσεις στη φορολογική αντιμετώπιση αθλητικών στοιχημάτων **130**
11. Το κρατικό μονοπώλιο των αθλητικών στοιχημάτων **132**

VII. Τα Τηλεοπτικά Δικαιώματα Μετάδοσης Αθλητικών Εκδηλώσεων **135**
1. Η Ευρωπαϊκή ένωση ραδιοτηλεοράσεως (EBU) **137**
2. Τα χαρακτηριστικά των δικαιωμάτων τηλεοπτικής μετάδοσης αθλητικών εκδηλώσεων **138**
3. Η ιδιότητα του μέλους της EBU **141**
4. Παραγωγή άμεσων και αυτόματων αποτελεσμάτων για τον προσφεύγοντα ενώπιον του ΔΕΚ **149**
5. Οι πράξεις συγκεντρώσεως στην τηλεπικοινωνιακή αγορά **150**
6. Ο χαρακτηρισμός της τηλεπικοινωνιακής αγοράς ως διακεκριμένης αγοράς **152**
7. Η άποψη της Επιτροπής για την τηλεπικοινωνιακή αγορά **154**
8. Η διεθνής διάσταση και ο εγχώριος χαρακτήρας των τηλεπικοινωνιακών εταιριών **156**
9. Η αρχή του ενιαίου ελέγχου της τηλεπικοινωνιακής αγοράς **162**
10. Η «εν λευκώ» παραπομπή στις εθνικές αρχές **166**
11. Η ανάγκη αιτιολογίας των αποφάσεων της Επιτροπής **169**
12. Η έμμεση τηλεοπτική διαφήμιση κατά τη διάρκεια αθλητικών συναντήσεων **171**
13. Η νομιμότητα των περιορισμών της έμμεσης τηλεοπτικής διαφήμισης στους αθλητικούς χώρους **172**
14. Κατάργηση των αποκλειστικών δικαιωμάτων μετάδοσης

αθλητικών εκδηλώσεων **177**

VIII. Η Φορολογία και οι Φοροαπαλλαγές στον Αθλητισμό **179**

1. Η έκτη οδηγία σχετικά με την απαλλαγή του αθλητισμού από το ΦΠΑ **181**

2. Το όριο ποσού **182**

3. Παροχή κτιρίων και άλλων εγκαταστάσεων **183**

4. Υπηρεσίες και παροχές ως κριτήρια του κερδοσκοπικού χαρακτήρα **185**

5. Κερδοσκοπία και δημιουργία πλεονάσματος **185**

6. Οι ετήσιες εισφορές ως αντάλλαγμα των υπηρεσιών που διατίθενται **187**

7. Τα όρια της εξουσίας εκτίμησης **190**

Πρόλογος

Μελετώντας τον αθλητικό χώρο είτε ως απλή δραστηριότητα είτε ως οικονομική δραστηριότητα μπορούμε να διακρίνουμε πολλές ιδιαιτερότητες. Οι ιδιαιτερότητες αυτές έχουν επιβάλει στο νομοθέτη «ιδιαίτερες» ρυθμίσεις στο χώρο του αθλητισμού, που με τον καιρό έγιναν πολυάριθμες με αποτέλεσμα να εμφανιστεί στο χώρο του δικαίου μια νέα έννομη τάξη, η λεγόμενη αθλητική έννομη τάξη. Η αθλητική έννομη τάξη αναπτύχθηκε για να ρυθμίσει θέματα, που δε ρυθμίζονταν από την κρατική έννομη τάξη είτε λόγω αδιαφορίας, είτε λόγω άγνοιας των κρατικών παραγόντων για το χώρο, είτε λόγω της αναγνώρισης της ιδιαιτερότητας του χώρου του αθλητισμού. Στο χώρο αυτό θεσπίστηκαν εξειδικευμένα δικαστήρια, τα αθλητικά δικαστήρια, με ειδικούς δικαστές και εξειδικευμένους δικηγόρους, ενώ το μάθημα του αθλητικού δικαίου άρχισε να διδάσκεται στα πανεπιστήμια.

Κι ενώ ο αθλητισμός ετοιμαζόταν να κόψει τον ομφάλιο λώρο με την Πολιτεία διαμορφώνοντας με δικούς του εξειδικευμένους επιστήμονες τη νέα επιστήμη του αθλητικού δικαίου, στις αρχές της δεκαετίας του 90 το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (εφεξής ΔΕΚ) εξέδωσε την περίφημη απόφαση *Bosman*. Η ανάμιξη των οργάνων της ευρωπαϊκής ένωσης στο αθλητικό δίκαιο χαρακτηρίστηκε ως αιφνιδιαστική. Παρόλο αυτά η παρατήρηση αυτή απέχει από την αλήθεια. Το ΔΕΚ είχε αναμιχθεί από τις αρχές της δεκαετίας του 70 με τα εσωτερικά του αθλητισμού με τις γνωστές αποφάσεις *Walrave* και *Dona*.

Το πρόβλημα που είχαν πλέον να αντιμετωπίσουν οι αθλητικοί φορείς ήταν ότι οι ομάδες θεωρούνταν πια κοινές επιχειρήσεις και οι ομοσπονδίες ενώσεις επιχειρήσεων, με αποτέλεσμα όλο το ευρωπαϊκό δίκαιο περί ανταγωνισμού να πρέπει να εφαρμοστεί και σε αυτές. Πρακτικά σήμαινε ότι κάθε αθλητική διάταξη είτε προερχόταν από την Πολιτεία είτε από αθλητικό φορέα θα έπρεπε να εγκρίνεται ή να απορρίπτεται ανάλογα με το κατά πόσο συμβαδίζει με το ευρωπαϊκό δίκαιο.

Αυτό δημιούργησε μια τεράστια αναστάτωση στον αθλητικό χώρο καθώς, μέχρι τη στιγμή εκείνη, οι αθλητικές διατάξεις θεσπίζονταν με το πνεύμα, ότι μεταξύ των ομάδων ενός πρωταθλήματος υπάρχει ευγενής άμιλλα και αθλητικό πνεύμα και όχι ανταγωνισμός με την έννοια που αναφέρεται στο δίκαιο περί ανταγωνισμού επιχειρήσεων. Η Πολιτεία, οι ομοσπονδίες, οι αθλητικές ενώσεις και οι ομάδες λαμβάνουν κανονιστικές αποφάσεις με γνώμονα το συμφέρον όλων των ομάδων ενός πρωταθλήματος και αποβλέπουν στην ενίσχυση συνολικά όλων των ομάδων αυτών,

που πλέον βάσει του ΔΕΚ δεν έπρεπε να θεωρούνται συναγωνιζόμενες, συνεργαζόμενες στην παραγωγή του αθλητικού θεάματος αλλά ανταγωνιζόμενες επιχειρήσεις με σκοπό η κάθε ομάδα ξεχωριστά να παράγει το θέαμα. Πώς είναι δυνατόν όμως να παράγει μόνη της μια ομάδα υψηλού επιπέδου θέαμα; Κάτι τέτοιο δε θα ήταν αγώνας όπως τον ξέρουμε αλλά διοργάνωση αθλητικών επιδείξεων.

Στο παρόν βιβλίο γίνεται προσπάθεια να αναφερθούν όλα τα νομικά ζητήματα αθλητικού δικαίου, με τα οποία έχει ασχοληθεί το ΔΕΚ από το 1974 έως σήμερα. Για το σκοπό αυτό λαμβάνονται αποσπάσματα από όλες τις σχετικές με τα θέματα αυτά αποφάσεις του ΔΕΚ (βλ. http://curia.europa.eu) και αναφέρονται τα συμπεράσματά τους, με τρόπο ώστε να μεταδώσουν στον αναγνώστη την εμπειρία των αντιδικιών, που έχουν αντιμετωπίσει οι αθλητικοί φορείς σε όλη την Ευρώπη και τη γνώση των κανόνων, που έχει θεσπίσει το ΔΕΚ για την επίλυση σημαντικών αθλητικών νομικών προβλημάτων με απώτερο στόχο τη σκιαγράφηση μιας **Ευρωπαϊκής Αθλητικής Εννομης Τάξης** που γεννιέται.

Μ. Παπαλουκάς